Lietas arhīva Nr. A42-00852-20/8
ECLI:LV:ADRJRIT:2020:0331.A420281019.5.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2020.gada 31.martā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Grabovska,

piedaloties pieteicējai /pers. A/, pieteicējas tiesas sēdē pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Nodarbinātības valsts aģentūras pārstāvim /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Nodarbinātības valsts aģentūras 2019.gada 2.septembra lēmuma Nr.28 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja 2019.gada 20.martā Nodarbinātības valsts aģentūrā vērsās ar iesniegumu bezdarbnieka statusa piešķiršanai (*lietas 38.lapa*). Iesniegumam tika pievienots pieteicējas pašrocīgi parakstīts apliecinājums, kurā pieteicēja apliecina, ka viņa atbilst bezdarbnieka statusa iegūšanas kritērijiem (*lietas 39.-40.lapa*).

[2] Ar Nodarbinātības valsts aģentūras 2019.gada 20.marta lēmumu Nr.190320-181pies1 pieteicējai piešķirts bezdarbnieka statuss (*lietas 9.lapa*).

Nodarbinātības valsts aģentūra 2019.gada 9.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.190320-181zaud1 (*lietas 7.lapa*) par bezdarbnieka statusa zaudēšanu (turpmāk – sākotnējais lēmums), pamatojoties uz Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu, kas noteic, ka bezdarbnieka statusa zaudēšanas pamats ir vecuma, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, sasniegšana vai valsts vecuma pensijas piešķiršana (tai skaitā priekšlaicīgi).

Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu (*lietas 8.lapa*), ar Nodarbinātības valsts aģentūras 2019.gada 2.septembra lēmumu Nr.28 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts (*lietas 5.lapa*).

Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmajā daļā ir noteikti nosacījumi, kuriem iestājoties, persona zaudē bezdarbnieka statusu. Minētā likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktais ir piemērojams gadījumā, kad persona sasniedz vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, neskatoties uz to, vai persona izmanto savas tiesības saņemt vecuma pensiju vai nē, un arī gadījumā, kad personai vecuma pensija ir piešķirta (tai skaitā priekšlaicīgi).

[2.2] Likumdevējs precīzi norādījis kritērijus (vecuma sasniegšana vai pensijas piešķiršana), kuriem iestājoties, persona zaudē bezdarbnieka statusu, proti, pārsūdzētais lēmums par bezdarbnieka statusa zaudēšanu ir obligātais administratīvais akts. Lietderības apsvērumus ir veicis likumdevējs, un Nodarbinātības valsts aģentūrai pie noteiktiem apstākļiem nepastāv rīcības brīvība izdot cita satura administratīvo aktu. Minētais nozīmē, ka, noteiktu apstākļu iestāšanās gadījumā, citu tiesisko seku piemērošana būtu pretēja likuma prasībām.

[3] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicēja vērsās ar pieteikumu tiesā (*lietas 3.-4.lapa*), norādot turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Pieteicēja atsaucas uz Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmās daļas 6.punktu, kas paredz tiesības iegūt bezdarbnieka statusu, ja persona vienā gadījumā nav sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai otrs gadījums – kurai valsts vecuma pensija nav piešķirta (tai skaitā priekšlaicīgi). Pieteicēja uzskata, ka viņa atbilst tiesību normas alternatīvajam otrajam gadījumam.

[3.2] Abu tiesību normu pretruna ir izveidojusies likumdevēja kļūdas dēļ, jo 2011.gada 3.decembra Grozījumos Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā, labojot 10.panta pirmās daļas 6.punktu uz iepriekšminēto – joprojām spēkā esošo – redakciju, Saeima ir piemirsusi atbilstoši kopsakarīgi mainīt arī Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu, uz kuru savu lēmumu ir pamatojusi iestāde.

[3.3] Personai, kura ir nopelnījusi tiesības uz bezdarbnieka statusu un bezdarbnieka pabalstu, nav taisnīgi to atņemt, ja tai nav mainījies statuss (tā nav kļuvusi par pensionāru), līdz ar ko tai nav uzlabojies arī materiālais stāvoklis, piemēram, saņemot pensiju, bet ir tikai sasniegts kāds konkrēts vecums. Tiesību normu pretrunu gadījumos ir jāpiemēro norma, kura ir taisnīgāka vai personai labvēlīgāka.

Pieteicēja uzskata, ka Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmās daļas 6.punktā ir respektētas cilvēka tiesības papildināt sava darba stāža ilgumu, kurā ieskaitāms arī periods, kad persona saņem bezdarbnieka pabalstu (no tā tiek tad arī ieskaitītas attiecīgas sociālās iemaksas).

[3.4] Pieteicējas tiesību pārkāpšana ir vērtējama kā diskriminācija, jo personām, kas vēl nav pensijas vecumā, to nopelnītais bezdarbnieka pabalsts tiek attiecīgi ierēķināts darba stāžā un līdz ar to arī pensijas aprēķinā (un tādām tiesībām jābūt arī pensijas vecuma personām, kuras vēl nav kļuvušas par pensionāru un pensiju vēl nesaņem).

[3.5] Lēmumā nav ievērotas Administratīvā procesa likuma 67.pantā noteiktās prasības, proti, nav norādīts pieteicējas viedoklis un argumenti, kā arī iestādes secinājumi un argumenti, uz kuru pamata pieteicējas pierādījumi noraidīti. Iestāde nav pat vērtējusi pieteicējas pamatargumentu – Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmās daļas 6.punktu. Pieteicējas ieskatā, iestāde ļaunprātīgi ignorē minēto tiesību normu.

[4] Nodarbinātības valsts aģentūra rakstveida paskaidrojumos (*lietas 36.-37.lapa*) pieteikumu neatzīst, atsaucoties uz lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja iesniegto pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem, sniedzot papildu paskaidrojumus.

Likuma „Par valsts pensijām" 9.panta otrās daļas 4.punkts nosaka, ka apdrošināšanas stāžu veido iemaksu periodi, kuru laikā apdrošinātā persona saņem bezdarbnieka pabalstu. Līdz ar to pieteicējai ir interese saņemt sev pienākošos bezdarbnieka pabalstu, jo, tā kā viņa nav pieprasījusi pensiju, tā viņai nav piešķirta, tātad pieteicējai ir liela interese papildināt savu apdrošināšanas stāžu.

Nodarbinātības valsts aģentūra ir piemērojusi tādu tiesību normu – Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu –, kas neiederas kontekstā ar citu tiesību normu – Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmās daļas 6.punktu –, šīs normas ir savstarpējā pretrunā, turklāt Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punkts ir pretējs gan pieteicējas interesēm, gan vispār likumībai.

Pieteicējas pārstāvis lūdza tiesu pieņemt blakus lēmumu atbilstoši Administratīvā procesa likuma 288.panta pirmajai daļai, ja ir konstatēti apstākļi, kas liecina par iespējamu tiesību normu pārkāpumu, jo Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmās daļas 6.punkts un Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punkts – šīs normas ir pretējas gan viena otrai, gan Latvijas Republikas Satversmei, gan nesaskan ar likumu „Par valsts pensijām".

Pieteicējas pārstāvis uzskata, ka no Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punkta būtu svītrojams teksts „vecuma, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, sasniegšana vai", izsakot šo normu redakcijā: „Bezdarbnieka statusa zaudēšanas pamats ir valsts vecuma pensijas piešķiršana (tai skaitā priekšlaicīgi)".

[6] Nodarbinātības valsts aģentūras pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā un rakstveida paskaidrojumos norādīto. Nodarbinātības valsts aģentūras pilnvarotais pārstāvis norādīja, ka pieteicējas pārstāvja viedoklis par tiesību normu pretrunām nav pamatots, šīs tiesību normas ir interpretējamas sistēmiski, nav pamata tiesai vērsties Latvijas Republikas Satversmes tiesā ar pieteikumu, tāpat nav pamata veikt grozījumus Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā, turklāt šādi grozījumi normatīvajos aktos netiek veikti Administratīvā procesa likuma 288.pantā noteiktā blakus lēmuma institūta ietvaros.

Motīvu daļa

[7] Izvērtējusi lietas materiālus, pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus, uzklausījusi tiesas sēdē procesa dalībnieku paskaidrojumus, tiesa atzīst, ka pieteikums nav pamatots.

[8] Lietā nav strīda par faktiskajiem apstākļiem.

Lietā ir strīds par tiesību normu interpretēšanu, proti, vai uz pieteicēju attiecas Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punkts (vai pieteicējai pamatoti tika atņemts bezdarbnieka statuss), jo viņa ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, bet valsts vecuma pensija viņai nav piešķirta.

Lēmums, ar kuru iestāde atceļ iepriekš izdotu personai labvēlīgu tiesisku administratīvo aktu, ir tai nelabvēlīgs. Līdz ar to atbilstoši Administratīvā procesa likuma 250.panta otrajai daļai tiesai, vērtējot šāda atcelšanas lēmuma tiesiskumu, ir jāņem vērā tikai tas pamatojums, ko iestāde lēmumā ietvērusi. Proti, tiesai ir jāvērtē, vai iestādes lēmumā norādītais pamatojums attaisno atņemtās tiesības (*Augstākās tiesas 2015.gada 10.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-55/2015 (A420835810) 6.punkts*).

[9] Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmajā daļā ir noteikti bezdarbnieka statusa iegūšanas nosacījumi. Minētā panta pirmās daļas 6.punkts noteic, ka tiesības uz bezdarbnieka statusu pēc reģistrēšanās Nodarbinātības valsts aģentūrā ir šā likuma 2.panta otrajā daļā minētajai personai, kura nav sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kurai valsts vecuma pensija nav piešķirta (tai skaitā priekšlaicīgi).

No minētās tiesību normas izriet, ka tiesības uz bezdarbnieka statusu ir personai: 1) kura nav sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju; 2) kurai valsts vecuma pensija nav faktiski piešķirta arī tajos gadījumos, kad persona vēl nav sasniegusi vispārējo pensionēšanās vecumu.

Saskaņā ar Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktu viens no bezdarbnieka statusa zaudēšanas pamatiem ir vecuma, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, sasniegšana vai valsts vecuma pensijas piešķiršana (tai skaitā priekšlaicīgi).

Atbilstoši minētajai tiesību normai persona zaudē bezdarbnieka statusu, ja izpildās viens no tiesību normā uzskaitītajiem kritērijiem: 1) sasniedzot vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju; 2) kad personai tiek piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), bet persona vēl nav sasniegusi vispārējo pensionēšanās vecumu.

Interpretējot minēto tiesību normu, tiesa secina, ka pamats bezdarbnieka statusa zaudēšanai nav tieši pakārtots apstāklim, vai persona izmanto savas tiesības saņemt valsts vecuma pensiju vai nē, pietiek ar to, ka persona ir sasniegusi likumā „Par valsts pensijām" noteikto vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, kā arī gadījumā, kad personai valsts vecuma pensija ir piešķirta, tajā skaitā priekšlaicīgi. Tātad, vai nu sasniegts vecums, vai iegūts pensionāra statuss.

Administratīvā procesa likuma 65.panta pirmā daļa paredz, ja piemērojamā tiesību normā noteikts, ka izdodams konkrēta satura administratīvais akts (obligātais administratīvais akts), iestāde izdod šādu administratīvo aktu.

Tiesa skaidro, ka tiesību norma, neatkarīgi no tā, vai tā ietver vai neietver nenoteikto tiesību jēdzienu, tiesību piemērotājam ir jāinterpretē, izmantojot tiesību teorijā vispārzināmās interpretēšanas metodes. Lai tas būtu saprotams arī tiem, kas šīs metodes nav apguvuši, likumdevējs to ir *expressis verbis* ierakstījis arī Administratīvā procesa likuma 17.pantā, papildus izskaidrojot, kura no metodēm ir jāizmanto, ja pēc dažādām metodēm

tiek iegūti dažādi rezultāti. Tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips kā viens no administratīvā procesa pamatprincipiem arī *expressis verbis* ir ietverts Administratīvā procesa likumā un tā satura vadlīnijas ir dotas 8.pantā. Tādējādi tiesību normu interpretēšana ne vien gramatiski (filoloģiski), bet arī, ņemot vērā tiesību normu sistēmu, vēsturiskos apstākļus un jēgu un mērķi, ir ne vien atļauta, bet arī likumdevēja sekmēta. Savukārt iztulkošana, izmantojot tikai gramatisko metodi, var novest pie prettiesiska rezultāta (Augstākās tiesas 2020.gada 10.marta rīcības sēdes lēmums lietā Nr.SKA-159/2020).

Interpretējot minētās tiesību normas savstarpējā kopsakarā, kā arī sistēmiski ar likuma „Par valsts pensijām" 11.pantu (tiesības uz vecuma pensiju ir sievietēm un vīriešiem, kuri sasnieguši 65 gadu vecumu un kuru apdrošināšanas stāžs nav mazāks par 20 gadiem), secināms, ka likumdevējs ir precīzi norādījis kritērijus, kādiem izpildoties, Nodarbinātības valsts aģentūrai ir jāizdod obligātais administratīvais akts, ar kuru persona nav tiesīga saglabāt bezdarbnieka statusu. Pieteicējas gadījumā Nodarbinātības valsts aģentūras aģents, konstatējot, ka pieteicēja ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (nav svarīgi, vai konkrētajā gadījumā izpildās kritērijs, ka pieteicējai ir/nav piešķirta valsts vecuma pensija, jo tiesību norma neprasa, lai izpildītos abi kritēriji), pieņēma lēmumu par bezdarbnieka statusa zaudēšanu pieteicējai. Konkrētais gadījums nav atzīstams par netipisku, kuru likumdevējam nebija iespējams paredzēt. Tieši pretēji, Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punkts nemaz nevar tikt piemērots netipiskā situācijā, jo likumdevējs skaidri un nepārprotami ir noteicis kritērijus bezdarbnieka statusa zaudēšanai, viens no tādiem ir vecuma, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, sasniegšana (attiecas uz pieteicēju). Turklāt minētā norma neparedz, ka valsts vecuma pensijai jau ir jābūt faktiski piešķirtai, līdzīgi kā tas ir pieteicējas gadījumā. Piešķirta valsts vecuma pensija šajā likuma pantā ir izvirzīts kā atsevišķs kritērijs bezdarbnieka statusa zaudēšanai.

Ņemot vērā, ka atbilstoši likumā „Par valsts pensijām" noteiktajam pastāv vairākas personu kategorijas, kurām valsts vecuma pensija var tikt piešķirta agrāk par valstī vispārēji noteikto vecuma pensijas vecumu, likumdevējs ir īpaši izdalījis kritēriju bezdarbnieka statusa iegūšanai/zaudēšanai, nosakot, ka persona nevar iegūt bezdarbnieka statusu, bet piešķirto statusu zaudē, ja šai personai valsts vecuma pensija ir faktiski piešķirta, arī tajos gadījumos, kad persona vēl nav sasniegusi vispārējo valsts noteikto pensionēšanās vecumu.

Līdz ar to nav pamatots pieteicējas arguments, ka uz viņu ir attiecināms Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmās daļas 6.punktā minētais alternatīvais otrais gadījums – nav piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), līdz ar to ir saglabājams bezdarbnieka statuss. Šis pieteicējas izvirzītais arguments neatbilst konkrētās tiesību normas un Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktā minētās normas jēgai un mērķim, interpretējot tās sistēmiski.

[10] Atbilstoši sprieduma [9] punktā minētajām tiesību normām Nodarbinātības valsts aģentūrai, ja tā konstatē, ka persona ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, ir jāpieņem lēmums par bezdarbnieka statusa zaudēšanu personai (obligātais administratīvais akts), jo tiesības uz bezdarbnieka statusu vienā no gadījumiem ir tikai tādai personai, kura nav sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, vai kad personai nav piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi).

Konkrētajā situācijā Nodarbinātības valsts aģentūra ir ievērojusi principu, ka publiskajās tiesībās ir atļauts tikai tas, kas noteikts ar tiesību normu. Atbilstoši būtiskuma teorijai būtiskākie valsts un sabiedrības dzīves jautājumi ir jāizlemj likumdevējam. Bezdarbnieka statusa saglabāšana un pabalsta izmaksāšana būtu prettiesiska un tiesību normām neatbilstoša.

Ņemot vērā minēto, kopsakarā ar sprieduma [9] punktā konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka Nodarbinātības valsts aģentūrai bija tiesisks pamats pieņemt lēmumu, atzīstot, ka pieteicēja ir zaudējusi bezdarbnieka statusu ar vecuma, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, sasniegšanas brīdi.

[11] Attiecībā uz pieteicējas un viņas pārstāvja minēto, ka nav ievērotas Administratīvā procesa likuma 67.panta prasības, konkrēti, nav norādīts pieteicējas viedoklis un argumenti, iestādes argumenti un secinājumi, uz kuru pamata noraidīti pieteicējas argumenti par Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 10.panta pirmās daļas 6.punktu un 12.panta pirmās daļas 2.punktu, tiesa norāda turpmāk minēto.

Lielākā daļa no Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmajā daļā uzskaitītajiem bezdarbnieka statusa zaudēšanas pamatiem ir tādi, pēc kuru iestāšanās persona vispār vairs neatbilst bezdarbnieka statusa noteikšanai nepieciešamajiem kritērijiem (uzskaitīti šī likuma 10.pantā). Tādā gadījumā atbilstoši likuma jēgai un mērķim lēmuma par bezdarbnieka statusa zaudēšanu pieņemšana ir iespējama, arī neizdarot nekādus lietderības apsvērumus no Nodarbinātības valsts aģentūras puses, kā tas ir pieteicējas gadījumā. Izņēmums varētu būt tajā gadījumā, ja persona pēc būtības joprojām atbilstu bezdarbnieka statusa iegūšanai nepieciešamajiem kritērijiem (piemēram, nepatiesu ziņu sniegšana bezdarbnieka statusa iegūšanai un saglabāšanai vai bezdarbnieka pienākumu nepildīšana bez attaisnojoša iemesla), tad formāla Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta piemērošana, neizdarot lietderības apsvērumus, būtu pretēja tiesību saturam.

Bezdarbnieku un darba meklētāju likuma 1.pants noteic, ka šī likuma mērķis ir sniegt atbalstu bezdarbniekiem, darba meklētājiem un bezdarba riskam pakļautajām personām, lai veicinātu to spēju konkurēt darba tirgū.

Likuma „Par valsts pensijām" 2.pants noteic, ka šī likuma uzdevumi ir noteikt uz apdrošināšanas iemaksām balstītas valsts obligātās pensiju apdrošināšanas sistēmas principus un kārtību, kādā valsts sociālās apdrošināšanas pensiju nodrošina vecuma, invaliditātes un apgādnieka zaudējuma gadījumā.

No minētajām normām izriet valsts pienākums sniegt personai atbalstu bezdarba gadījumā un gādāt, lai persona nepaliktu bez iztikas līdzekļiem tajā laika periodā, kad tiek aktīvi meklēts darbs, tātad salīdzinoši neilgā laika periodā. Savukārt, sasniedzot vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, iestājas cits sociālās apdrošināšanas riska gadījums, kā mērķis ir kompensēt personai darba ienākumus ilgstoši – visu atlikušo mūžu – tos aizstājot ar valsts vecuma pensiju. Minētais neliedz personai atlikt valsts vecuma pensijas pieprasīšanu uz vēlāku laiku un turpināt iesaistīties aktīvajā darba tirgū, kā arī veikt sociālās apdrošināšanas iemaksas. Vienlaicīgi persona atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam zaudē bezdarbnieka statusu, jo līdz ar vecuma, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, sasniegšanu, personai iestājas citas sociālās apdrošināšanas risks – normatīvajos aktos noteiktais vecums, kas garantē ienākumus darbspēju zaudēšanas vecuma dēļ (darbspēju zaudēšana vecuma dēļ tiek prezumēta kā nelabvēlīga notikuma iestāšanās laiks līdz ar konkrētā vecuma sasniegšanu).

Tiesa papildus norāda, ka pieteicējas pārstāvja tiesas sēdē iesniegtajā Labklājības ministrijas vēstulē, kas ir atbilde uz pieteicējas pārstāvja 2020.gada 8.janvāra iesniegumu (*lietas 53.-55.lapa*), sniegts plašs Labklājības ministrijas skaidrojums par veiktajiem grozījumiem Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 12.panta pirmās daļas 2.punktā un 10.panta pirmās daļas 6.punktā, šo grozījumu mērķis. Arī tiesa to ir skaidrojusi jau sprieduma [9] un šājā punktā, tāpēc atkārtoti nenorādīs.

Tāpēc bezdarbnieka statuss, kad personai nav piešķirta valsts vecuma pensija (tai skaitā priekšlaicīgi), nav vienlaicīgi attiecināms uz gadījumu, kad persona ir sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, bet apzināti nav pieteikusies uz valsts vecuma pensiju tajā skaitā priekšlaicīgi.

Līdz ar to nav pamatots pieteicējas arguments, ka viņas viedoklis nav ņemts vērā. Pārsūdzētajā lēmumā Nodarbinātības valsts aģentūra izskaidro tās piemēroto tiesību normu jēgu, kā arī sniedz atsauci uz to, ka izdod obligāto administratīvo aktu, lietderības apsvērumu izvērtējumu jau ir devis likumdevējs, iestrādājot to tiesību normās. Turklāt noteikto apstākļu iestāšanās gadījumā, pieteicēja sasniedza vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts

vecuma pensiju, Nodarbinātības valsts aģentūra nemaz nevarēja pieņemt cita satura lēmumu, jo tas neatbilstu normatīvo aktu prasībām, būtu pretrunā ar tiesību normās noteikto.

Pamatojoties uz minēto, tiesa noraida kā nepamatotu pieteicējas argumentu, ka, neļaujot bezdarbnieka pabalsta saņemšanas laiku ieskaitīt darba stāžā, kurā pēc būtības ir ieskaitāms laika periods, kad persona saņem bezdarbnieka pabalstu, ir vērtējams kā diskriminācija.

Jau iepriekš spriedumā tiesa skaidroja konkrētu tiesību normu interpretāciju, līdz ar to Nodarbinātības valsts aģentūras lēmums nav vērtējams kā klaji nesamērīgs vai pieteicēju diskriminējošs.

[12] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa secina, ka pārsūdzētais lēmums ir atzīstams par tiesisku un pamatotu. Līdz ar to pieteicējas pieteikums ir atzīstams par nepamatotu un ir noraidāms.

[13] Attiecībā uz pieteicējas pārstāvja lūgumu Administratīvā procesa likuma 288.pantā noteiktajā kārtībā taisīt blakus lēmumu un nosūtīt to Saeimai un/vai Labklājības ministrijai, lai vērstu iestāžu uzmanību uz pretrunām Bezdarbnieku un darba meklētāju likuma normās, konkrēti 10.panta pirmās daļas 6.punktā un 12.panta pirmās daļas 2.punktā, tiesa norāda turpmāk minēto.

Latvijas Republikas Satversmes tiesa ir atzinusi, ka attiecībā uz īpašuma tiesībām sociālo tiesību jomā valstij ir piešķirama plaša rīcības brīvība, jo arī Latvijas Republikas Satversmes 105.pantā noteiktās tiesības vēl negarantē noteiktu pensijas apmēru un tās var ierobežot. Latvijas Republikas Satversmes 109.pantā garantētās tiesības uz sociālo nodrošinājumu var ierobežot, ja ierobežojums ir noteikts ar likumu, ir attaisnots ar leģitīmu mērķi un atbilst samērīguma principam (*sk., piemēram, Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2007.gada 9.oktobra sprieduma lietā Nr.2007-04-03 26.punktu*).

Tiesa skaidro, ka tiesības uz sociālo nodrošinājumu bezdarba gadījumā nenozīmē personas tiesības saņemt bezdarbnieka statusu un bezdarbnieka pabalstu uz visu, maksimāli iespējamo termiņu (šobrīd bezdarbnieka pabalstu izmaksā astoņus mēnešus), neatkarīgi no apstākļu maiņas, bet gan tik ilgu laika periodu, kamēr persona atbilst bezdarbnieka statusam, nepārsniedzot normatīvajos aktos noteikto maksimālo termiņu bezdarbnieka pabalsta saņemšanai. Līdz ar to pieteicējai nav tiesību uz bezdarbnieka statusu un pabalstu ilgāk, nekā līdz brīdim, kamēr viņa atbilda kritērijiem, lai būtu bezdarbnieka statusā.

Ņemot vērā tiesas iepriekš konstatēto un secināto, tiesa pārsūdzēto lēmumu atzīst par tiesisku administratīvo aktu. Tiesa nesaskata tiesisku pamatu tiesvedības apturēšanai šajā lietā, lai vērstos ar pieteikumu Latvijas Republikas Satversmes tiesā.

Tāpat tiesa nesaskata pamatu izmantot Administratīvā procesa likuma 288.pantā noteikto blakus lēmuma institūtu, lai pēc pieteicējas pārstāvja lūguma vēstos Saeimā un/vai Labklājības ministrijā, lai vērstu iestāžu uzmanību uz pretrunām Bezdarbnieku un darba meklētāju likuma normās, ko, pretēji pieteicējas pārstāvja argumentiem, tiesa nekonstatēja.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pilnībā /pers. A/ pieteikumu par Nodarbinātības valsts aģentūras 2019.gada 2.septembra lēmuma Nr.28 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Grabovska